

340

แนวคิดเรื่องการครอบครองในทางอาญาและทางแพ่ง

ความแนวคำพิพากษาศาลฎีกาไทย

นางสาวทรงศนีย์ มีทองคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-090-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16402315

CONCEPT OF POSSESSION IN CRIMINAL AND CIVIL LAWS

(According to decision of Dika Court)

Miss Thusanee meetongkam

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

**Department of law
Graduate School**

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-090-4

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ทรงศนีย์ มีทองคำ : แนวคิดเรื่องการครอบครองในทางอาญาและ
ทางแพ่งตามแนวคิดพหุภาษาศาลฎีกาไทย (Concept of possession
in criminal and civil laws : according to the
discision of Dika Court) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร. กมลชัย
รัตนสกาววงศ์ , 139 หน้า. ISBN 974-632-090-4

การครอบครองทางแพ่งและทางอาญามีได้มีความหมายเหมือนกันทุกประ
การ แต่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบกับความผิดในทางอาญาในแต่ละฐานที่มีการ
ครอบครองทรัพย์สินเป็นองค์ประกอบของความผิดว่าวัตถุของการกระทำที่กฎหมาย
คุ้มครองเป็นสิ่งหาทรัพย์สินหรืออสังหาทรัพย์สิน

ในการที่วัตถุของการกระทำที่กฎหมายคุ้มครองเป็นสิ่งหาทรัพย์สินซึ่งเป็น
องค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์และยึดออกผู้ที่มีการยึดถือทรัพย์สินแม้มิได้มีเจตนา
ยึดถือเพื่อตนบุคคลนั้นก็ได้รับการครอบครองเหนือทรัพย์สินในทางอาญา ในการที่วัตถุ
ของการกระทำเป็นอสังหาทรัพย์สินซึ่งเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานบุกรุก
ถ้าอสังหาทรัพย์สินเป็นที่ดินมือเปล่าต้องปรากฏว่ามีการทำประโยชน์ให้เหมาะสม
กับสภาพของทรัพย์สิน ส่วนอสังหาทรัพย์สินที่เป็นที่ดินมีโฉนด เจ้าของผู้มีชื่อในโฉนด
ย่อมมีการครอบครองในทรัพย์สินนั้น เว้นแต่จะให้บุคคลอื่นเช่าอสังหาทรัพย์สินนั้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิติศาสตร์

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิติต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....

C370674 : MAJOR Law
KEY WORD: Possession

THUSANEE MEETONGKAM : CONCEPT OF POSSESSION IN CRIMINAL AND CIVIL
LAWS : ACCORDING TO THE DECISION OF DIKA COURT. THESIS ADVISOR :
DR. KAMOLCHAI RATTANASAKALWONG 139 pp. ISBN 974-632-090-4

The meaning of possession in civil law and criminal law is not exactly the same. But differ when we compare each offence in crime which possession is the factor of guilty. The meaning is different when the object is moveable or immoveable property.

In case of the object of act is moveable property , which is factor of guilty of Theft and Embezzlement. The person taking the possession , though has no intention to hold the property will take the possession in meaning of criminal law. In case of the object of act is immoveable property, which is factor of guilty of Trespass. If the object is land with no document of title, it must be exploited in appropriate to the property. If it is a land with document of title, the person having name in the document will take the possession of property except he allows anyone to rent it.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร. กมลชัย รัตนสกาวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ เสนอแนะ ตลอดจนสละเวลาตรวจทานวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนอย่างใกล้ชิดมาด้วยดีตลอด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ รองศาสตราจารย์มีทยา จิตศิริรัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และอาจารย์เกริก วณิชกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้เขียนตั้งแต่เริ่มแรกแก่ผู้เขียนจนสำเร็จ นอกจากนี้ขอขอบคุณ นายอัครสิทธิ์ รัตนภักดิ์ผู้เื้ออเพื่อเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอขอบคุณนางสาวพินัดดา รัษฎิพย์ ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบและขั้นตอนในการนำเสนอวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณนางสาวชลวิภา สิงหลกะ ผู้ตรวจร่างและพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์นี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณต่อบิดามารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้แก่ข้าพเจ้า อดขยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากหรือผลตอบแทนแก่ประการใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นางสาวทรรศนีย์ มีทองคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตและวิธีวิจัย	3
ทฤษฎีและสมมุติฐานในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
2 การครอบครองตามกฎหมาย	6
แนวความคิด เรื่องการครอบครองตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์	6
1.แนวความคิด เรื่องการครอบครองในสมัยกฎหมายโรมัน ..	6
2.แนวความคิด เรื่องการครอบครองในสมัยยุคกลาง	9
3.แนวความคิด เรื่องการครอบครองตามกฎหมาย	
ต่างประเทศ	11

	หน้า
ลักษณะของการครอบครอง	14
1.การยึดถือ	17
ก. สงหาทรัพย์	18
ข. อสงหาทรัพย์	19
2.เจตนายึดถือ	27
ก. สงหาทรัพย์	28
ข. อสงหาทรัพย์	29
ผลของการครอบครอง	30
การสิ้นสุดของการครอบครอง	33
1.การสละสิทธิครอบครอง	33
2.การโอนการครอบครอง	34
2.1 การโอนสงหาทรัพย์	34
2.1.1 การส่งมอบการครอบครอง	35
2.1.2 การแสดงเจตนา	35
2.1.3 การยึดถือไว้แทน	36
2.2การโอนอสงหาทรัพย์	37
2.2.1 การโอนที่ดินที่มีเพียงสิทธิครอบครอง	37
2.2.2 การโอนที่ดินมีโฉนด	39
3 การครอบครองตามกฎหมายอาญา	43
แนวความคิดเรื่อง การครอบครองในกฎหมายอาญา	43

	หน้า	
4	เปรียบเทียบการครอบครองทางอาญาและทางแพ่ง	101
	แนวคิด เรื่องการครอบครองทางอาญาคตามกฎหมายไทย	
	เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ	102
	1. ความผิดฐานลักทรัพย์	102
	2. ความผิดฐานยักยอกทรัพย์	108
	3. ความผิดฐานบุกรุก	112
	แนวคิด เรื่องการครอบครองทางแพ่งเปรียบเทียบ	
	กฎหมายต่างประเทศ	114
	เปรียบเทียบการครอบครองทางอาญากับการครอบครอง	
	ทางแพ่ง	117
	1. เปรียบเทียบการครอบครองทางแพ่งกับความผิด	
	ฐานลักทรัพย์	118
	2. เปรียบเทียบการครอบครองทางแพ่งกับความผิด	
	ฐานยักยอก	122
	3. เปรียบเทียบการครอบครองทางแพ่งกับความผิด	
	ฐานบุกรุก	123
	เปรียบเทียบความเหมือนกันและต่างกันระหว่างการ	
	ครอบครองทางแพ่งกับทางอาญา	124
	1. สิ่งที่เหมือนกันระหว่างการครอบครองทางแพ่งกับ	
	ทางอาญา	124

ศูนย์วิจัยทรัพย์สินทาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างการครอบครองทางแพ่งกับ

ทางอาญา	125
---------------	-----

5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ	127
---------------------------	-----

รายการอ้างอิง	136
---------------------	-----

ประวัติผู้เขียน	139
-----------------------	-----

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย